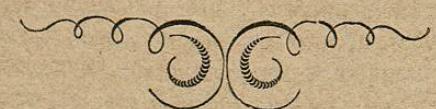

torquens contra eum sensum quem tenuit et tenet sancta mater Ecclesia, cuius est judicare de vero sensu et interpretatione Scripturarum, aut etiam contra unanimem consensum Patrum, ipsam Scripturam sacram interpretari valeat. » Unde clarissimus Lirinensis: « Hic forsitan requirat aliquis, cum sit perfectus Scripturarum canon, sibique ad omnia satis superque sufficiat, quid opus est ei ecclesiasticæ intelligentiæ jungatur auctoritas? Quia videlicet Scripturam sacram pro ipsa sua amplitudine non uno eodemque sensu universi acci-

piunt, sed ejusdem eloquia aliter atque aliter, alias atque alias interpretatur; ut pene quot homines sunt, tot illinc sententiae erui posse videantur... Atque idcirco multum necesse est propter tantos tam varii erroris confractus, ut propheticæ et apostolicæ interpretationis linea secundum ecclesiastici catholici sensus normam dirigatur (1). »

Sic proinde constitutam biblicam orationem, dum nostris cœptis opitulatrix gratia Virginis aspiret, delibare leviter inchoemus.

(1) Commonit., cap. II.

VETUS TESTAMENTUM

LIBER GENESIS

IN PRINCIPIO CREAVID DEUS CÆLUM ET TERRAM

1. *Fiat lux, et facta est lux* (1). Qua super re B. Albertus magnus sic pulcre divinat: « Ipsiæ, Maria, figurata est per illam lucem primariam, quæ creata creditur ibi ubi Sol oritur, et de qua secundum quosdam factum est corpus Solis, quia de substantia Virginis formatum est corpus Filii, qui ut lux vera illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum (2). » Porro substantia lucis incorruptibilitate pollet, numquam suum amittens nitorem; B. quoque Virgo, micantissima prouti lux, nunquam suam venustatem amisit suumque nitorem: ad instar proinde lucis etiam in tumulto, in occasu suæ vitæ, lucis incorruptibilitate refusit, ut super novum æternitatis horizontem nova luce radiaret. — Lux semper virgo manere conspicitur; unde nec vetustate, nec putredine aut carie corruptitur; B. quoque Virgo nullam unquam sive putredinem, sive corruptionem sensit, virgo ante partum, virgo in partu, virgo post partum permansit: illa vero quæ jugiter extitit virgo, virgo corruptionis macula in sepulcro, ut ita

(1) Gen. 1, 5.

(2) De laudib. B. Mariae lib. vii, loc. 30.

loquar, esse desineret? — Lux aluendo dicitur, hoc est purgando tenebras, et ideo ab æterna luce creatur, ut per eam cætera videantur. Verum beata Virgo, quum tenebras ignorantiae, tenebras superstitionis, tenebras idolatriæ propulsaverit, æternum in mundo lumen effundens, tenebras quoque sui tumuli propulsavit, ut se ad intuitivam Dei visionem atque fruitiōnem attolleret, et æternitatis die frueretur. — *Et facta est lux. Et vidit Deus lucem, quod esset bona*, id est pulcra; etenim pulcritudofons et origo bonitatis est, ut Marsilius Ficinus optime monere voluit. Platone magistro, pulcritudo definitur: « Effectus quidam, seu radius ex Dei optimi tamquam formosissimi solis mirabiliter facie in creatam naturam incidens, et cum eam suis excoluerit gratiis, in fontem ex quo prodierat revertens. » Unde sapienter ait Dionysius Carthusianus: « Quoniam omnium artifex Deus, ad ipsius formationem in utero supernaturaliter concurrens, Filio suo dignum habitaculum fabricaturus, eam intrinsecus omnium gratificantium charismatum et significantium habituum plenitudine adornavit, ut etiam in exteriori ejus effigie gratia divina tam copiosa efficaciterque luceret (3). » Hæc autem pulcritudo Virginis, non

(3) De dignit. Mar., art. 4.

secus ac pulcritudo lucis cui confertur, vel in tumulo corrumpi nulla ratione potuit. Jordanus Raymundus autem sapiens Idiota id non dubitat asserere: « Speciosa facta es, beatissima Virgo Maria, prae filiabus hominum, quae speciosum formam non solum prae filiis hominum, sed etiam prae millibus angelorum, tuae carnis substantia vestivisti Unigenitum Dei. Natura etiam quae per te reparanda erat, in compaginando te, et colorando, studiosissima fuit: ad membrorum tuorum excellentiam singularem, laudes humanas addere non est necesse, cum ex vita tua sanctissima totius virtutis forma resplendeat.... Membra enim tua sanctissima sic sanctitatis integritate custodiebas, ut nulli omnino subjacerent corruptioni (1). » Nec in tumulo Marianæ pulcritudinis lumen infuscatur, ea — opinor — ratione qua nec in cœno temporalis lucis pulcritudo maculatur.

2. *Fons ascendebat e terra irrigans universam superficiem terræ* (2). Hæc verba sic Albertus magnus explicat: « *Fons, id est Maria, ascendebat, in nativitate quando nata fuit, vel in assumptione de terra miseriae et tenebrarum, irrigans gratia, venia, gloria universam superficiem terræ* (3). » — Virgo Deipara lignum vitæ nuncupatur in medio paradisi terrestris consitum, et ad prædocendam Virginie corporis incorruptionem apte quidem a majoribus usurpatur. Hinc S. Ephraim beatissimam Virginem alloquens, dicit: « Gaude, benedictis-

(1) Opus plenum de Virg. p. II, Contempl. I, II.

(2) Gen. II, 6.

(3) Biblia Mariana lib. Genesis, n. 5.

sima in sæculum sæculi, gaudet lignum opacum, o puella virgo, ex quo omnes fructum decerpimus, quem cornedentes exhilarantur, non moriuntur (4). » Et iterum dulcem eidem Virginis salutationem congeminans, ait: « Salve paradisus deliciarum, salve lignum vitæ, salve fons gratiae et immortalitatis (5). » Huc quoque spectant quae de Virgine Deipara in arbore scientiæ boni et mali præsignata Abbas Persenensis habet: « Mariæ itaque symbolum vitæ arbor amoenissimi Eden præferebat: ac eo prorsus modo quo illa immortalitatis perfectæ dabat fructum; ita et omnis corruptionis expers, et altior fato beatissima Dei Parens esse oportebat (6). » — Insuper Heva Mariam præsignabat. Et hac inter utramque comparatione pleni sunt Patrum libri, plenæ scriptorum ecclesiasticorum historiæ, plena exemplorum vetustas. Hæc vel summatim recensere, foret tempus inutiliter terere. Apud omnes tam clara res est. Attamen ut Hevam innocentem undaque Virgo Maria significaret, prout illa immortali vita gaudens, corruptionis expers, peracto dulcis vitæ curriculo, ad æternas sedes migrasse; B. similiter Virgo Dei Genitrix quam Deus singulari privilegio ab omni primigeniæ culpæ labore præservavit immunem, nulli prorsus corruptioni obnoxia in æternæ lætitiae domum migraret oportuit.

3. Præcipuum tamen quod in rem nostram profertur testimonium, illud dixeris quod legimus: *Et ait Domi-*

(4) Orat. ad Deip.

(5) Ibidem.

(6) Serm. in Virg. Annunt.

nus Deus ad serpentem... Inimicitias ponam inter te et mulierem, et semen tuum et semen illius; ipsa conteret caput tuum, et tu insidiaberis calcaneo ejus (1). Id oraculum vulgo πρωτευαγγέλιον merito nuncupatur; siquidem pollicitationem exhibit futuri Redemptoris, cuius virtute peccatum a dæmonie sub serpentis larva latente in mundum inductum e medio erat tollendum. Cum igitur heic minitantibus verbis denuntietur victoria mulieris, nempe Virginis in serpentem, nempe dæmonem, cuius suau se crimen protoparentes inquinati sunt; haud perfecta censeri mulieris Victoria posset, si non tantum de peccato per immaculatum Conceptum, et de concupiscentia per virginalem Maternitatem, sed etiam de morte per corpoream Assumptionem illa mulier esset singularem latura triumphum. Huic sententiæ nostræ congruit ad amissim F. Sylvester Joseph Hunter Soc. Jes. in suis thesibus dogmaticis quas in collegio sancti Beunonis prov. Angl. propugnandas assumpsit. In earum

(1) Gen. III, 14, 15.

(2) Pag. 21. — De glorijsa beatae Marie Virginis in cœlos Assumptione.

(3) Sententia Genesios ubertim enucleata, dñe verba ista leguntur: « Rimane la vittoria sul l'ultimo nemico che segnali il termine della carriera così gloriosa, come le altre ne segnarono, l'una il principio nell'immacolata Concezione, l'altra il corso nella verginale maternità. Per tanto sembra convenire che o Maria non ceda alla morte, o se la legge di natura, l'imitazione del Figlio vogliono che vi soggiaccia, non si lasci quella santa carne vedere la corruzione, e sia la morte non più che un breve passar di luna dinanzi ad un sole brillante. E come altrimenti? Chi non ha partecipato alla causa e alla colpa, parteciperà nel comun modo, alla conseguenza e alla pena? Chi gode di una singolare Redenzione di preservazione, non avrà un singolar

segno ed immagine della medesima, cioè la risurrezione per anticipazione? Chi ci ha procurata la risurrezione e la vita, come già Eva la morte, non sarà in singolar modo vivificata dal Figlio, autor della vita? Dove l'unità di carne col nuovo Adamo, che è titolo alla beata vivificazione, trovasi in un grado così perfetto e unico, qual si è tra una Vergine Madre e il suo Unigenito, la risurrezione non sarà distinta da ogni altra? E finalmente se la società e somiglianza con Gesù nella grazia e nella vita dà diritto alla risurrezione secondo quella di G. Cristo, dove la conformità e società con Gesù fu nel modo più eccellente e di un ordine tutto speciale; la vittoria sulla morte non sarà pur modellata su quella del Redentore, nel modo più perfetto e di un ordine tutto speciale?.... Perciò stando solo al testo del Protoevangelo, pare che il posto distintissimo, che Maria vi

Quænam est illa mulier, quam inter sinuosamque viperam Deus inimicitias posuit? Nil mirum, si Protestantes ac rationalistæ respondeant: Heva aut mulier in genere. Mirum tamen est, quod ætate hac nostra quidam catholicus scriptor a communi sententia disperparit, ut Reinke in opere quo inscripsit: *Prophetæ Messianæ, 1851:* ipse pro virili contendit, Hevam per mulierem, et per semen omnes homines cum Jesu et Maria proprie vere que significari. Sed perperam. Sane vetus auctor Epistolæ de viro perfecto, Hieronymo adscriptæ, his verbis priorem biblicæ periochæ partem exponit: «Mater itaque Domini Nostri Jesu Christi in illa jam tunc muliere promissa est. Hæc inimiciis opposita est serpentis: *ponam*, inquit, *inimicitias inter te et mulierem*: non certe *pono* dicit, ne ad Hevam hoc pertinere videretur. Verbum promissionis est, quod transmittitur in futura. *Ponam*, inquit, *inimicitias inter te et mulierem*. Illam utique mulierem, quæ Salvatorem parturiat, non quæ generet fratricidam (1)» — Sed urgent: in v. 42 mulier Heva nuncupatur; ergo juxta regulam hermeneuticæ in v. 45 pariter. — Probe falluntur et fallunt. Qualiter enim illa quæ male credula verbis serpentis mortis venenum miscuerat, ejusdem serpentis caput conterens, antidotum vite cunctis ministraret, ut mortem occideret, et vitam repararet? Mariam Deus mulierem vocat eo tempore quo reparare

“ gode, la faccia ravvisare ornata di tre personali privilegi, immacolata Concezione, verginale Maternità, anticipata Risurrezione e gloriosa Assunzione. Essa è l’Immacolata, la Vergine Madre, l’Assunta „ An. 20, Ser. VII, vo-

tionem generis humani spopondit; uti mulierem pariter vocat eo tempore quo generis humani reparationem, ipso suo Filio moriente, perfecit. Mulier Geneseos est mulier Apocalypseos, utraque contra serpentem dimicans, utraque serpentinum caput conterens, utraque Virginem Mariam significans. — Nil autem nos movet opinio, mulierem esse mulierem in genere, et non Virginem Mariam. Illa suo pondere ruit. Grammaticalis enim forma vocis *Mulier* in hebraico textu videtur esse prout illa vocis *Virgo* in textu Isaiae (2). Si in ista significari potest et significat Virginem singulari, etiam in illa Geneseos singularis mulier significari potest et significat.

Sed alia neologi venenata jacula torquent. Totus, ajunt, de serpente triumphus Christo dumtaxat tribuendus est; in hebraica quippe veritate pronomen *ipsa*, mulier, clare reperitur *ipsum*, semen. Etenim נָאַת concordare videtur cum יְרוּם semen, prout confirmatur ex verbo שׁוֹפֵךְ conteret tibi, quod masculini generis pariter est, adeoque tota sententia non ad Virginem, sed ad Christum contrahenda est. — Vulgatae lectio non obstat hebraicis fontibus, immo hæc mirabiliter enucleat. Si namque legatur *ipsa* cum latina Vulgata, erit mulier quæ virtute seminis sui nempe Christi plenum hunc referet triumphum. Si vero legatur *ipsum* aut *ipse* ut hebraicus textus et samaritanus nec non

lumen VIII, quad. 473, *La Donna del Protoevangelo e le sue relazioni colla Chiesa*.

(1) In append. Opp. S. Hieron., ediz. Maurin., an. 1706, tom. V, col. 57.

(2) VII, 14.

alexandrina versio præferunt, erit Christus una cum Virgine qui de antiquo colubro triumphabit. Et licet in versione LXX legatur αὐτὸς *ipse*, plures tamen urgent auctoritatem S. Joan. Chrysostomi (1), qua patet, alex. versionem quondam habuisse αὐτὴν *ipsa*. Confer Fr. Xav. Patritii S. J. de נָאַת (Hu) (2), ubi accurate recenset textus omnes, editiones, versiones mss., quæ habent aut *ipsum* et *ipse*, aut *ipsa*; quo videtur innui, genesiaca verba, qualitercumque elegantur, semper eumdem sensum pati. Quin imo animadvertisendum est, si absque punctis hebraicum pronomen נָאַת perlegi velit, illud utrique favere lectioni; haud insolens esse οὐτ' εὐαλλαγῆν verbum masculini generis cum feminino conjungi; Vulgatae lectionem veterinam esse, firmisque tum auctoritatibus, tum Patrum testimoniis ac intimis rationibus inniti (3). Quæ quum ita se habeant, sive legatur *ipse*, sive *ipsa*, sive *ipsum* in voce *muliere* non Hevam aut mulierem in genere, sed Virginem Deiparam, ac triplicem proinde victoriam de peccato per immaculatum Conceptum, de concupiscentia per virginalem Maternitatem, et de morte per anticipatam resurrectionem atque glo-

(1) Hom. 17 in Genesim. — Id etiam liquet in notis ad Hexapla Origenis, cap. Gen. III, 15.

(2) Hoc est de immaculata Mariæ origine a Deo prædicta Disquisitio, Romæ 1853, part. I de pronomine *Ipsa*, § 1 Argumenta ex arte critica.

(3) Sane lectionem Vulgatae, in qua legitur *ipsa*, tenuere div. Ambrosius, lib. de fuga seculi, cap. 7, num. 43; div. Augustinus, lib. 2 de Genes. contra Manich., cap. 18, licet non expresse; aperte autem lib. II de Genes. ad litt., cap. 36, et alibi passim; div. Gregorius M. lib. I Moral., cap. 36, n. 53, præter Claudiom Marium Victor, Alcimum Avitum, Eucherium, Rupertum, Bedam, Rabanum,

div. Bernardum, Strabonem, Liranum, etc., apud Bellarminum, *De Verbo Dei*, lib. 2, cap. 12.

(4) Gen. III, 19. (5) Lib. de Car. Christ.

(6) Ad rem *La Civiltà Cattolica* “Chi non ha partecipato alla causa e alla colpa, parteciperà, nel comun modo, alla conseguenza e alla pena? Questo argomento riceve nuova luce da una profonda osservazione di un insigne filosofo cristiano, il conte Emiliano Avogadro della Motta, intorno alla pena della morte. « Grande, egli dice, e dolorosa piaga fa la morte non tanto sul corpo, che rimane reciso dalla radice vivificante come un tronco inutile, quanto nell'a-

phans inclamavit: *O mors, ero mors tua, morsus tuus ero, inferne! Ubi est, mors, victoria tua? ubi est, mors, stimulus tuus?* Jure proinde merito Albertus magnus hoc euthymemate ratiocinatur: « Maria non habuit conversionem ad peccatum, quo tenditur in nihilum; ergo non potuit incinerari. » Etiam Cenomanensis apposite scribit: « Sicut enim beata Virgo a maledictione mulieris, cui dictum est: *In dolore paries*, facta est immunis, quia sine dolore peperit, sic et a communi viri et mulieris maledictione, cui dictum est: *In cinerem ibis*, facta est immunis. Unde ei ab angelo benedicta esse dicitur, quia a primordiali maledicto liberata est. »

5. Neque minori luce clarescunt quae de arca noemitica dixerunt allegorice Patres et Ecclesia. Hoc Virginis Mariæ symbolo nil antiquius fuit, nil suavius, celebriusque. Noemo præceperat Deus, ut arcam sibi compingeret: *Fac tibi arcam de lignis levigatis* (1), nempe quadratis et bituminatis et perpolitis, ne quid inhæreat, et fortibus et insolubilibus, ut nec vi ventorum nec inundatione solveretur. Verbum audivimus; mysterium perquiramus. Etiam Maria po-

« nima, la quale sopravvive al colpo che divelse da lei il suo naturale stromento, il suo prediletto compagno, creato da Dio perchè le fosse indissibilmente unito. Dio non fece la morte, ma l'intimò all'uomo peccatore: essa ha principio nell'atto del nostro morire: ma non ha termine compiuto se non nella risurrezione gloriosa. Dio sana prodigiosamente la di lei piaga nelle anime de' beati del cielo; non però così che loro non resti il desiderio di riavere i loro corpi, co' quali la loro felicità diventerà dopo la risurrezione più perfetta, sebbene intanto non possono sentire dolore della mancanza. » Questa osservazione sullo stato di prolungata

test arca vocari quæ non ipsum Noe, sed ipsiusmet Noe factorem gestavit, omnibus fontibus gratiarum ruptis, cataractisque cœli reseratis, ut cœlestium charismatum non pluviae, sed magna flumina ruerent. Ligna levigata incorruptionissimæ typum gerunt: ex prælibatis abunde liquet. Nec satis; Oleaster namque legit de lignis pini: Chas-Aben Ezra et Rabbini vertunt de lignis cedri. Cedrus autem et pinus in Syria crescent incorruptibilitate præstantes. Arrisit aliis vertere de lignis cupressinis, quia æque ac cedrus et illis regionibus communis est cupressus, et nullo morsu tineæ rotundatur. Ambrosio (2) et Augustino (3) visum est potius ex cedrinis lignis fuisse Noemi arcam elaboratam. Unde rem cum Hesychio jerosolymitano confiam, qui Mariam vocat: « Arcam arca Noe latiorem, longiorem, illustriorem. Illa erat animalium arca, hæc autem arca vitæ: illa corruptibilem animalium, ista vero vitæ incorruptibilis (4). » Arca proinde noe-mitica Virginis Deiparae typus extitit; et non modo ejusdem a culpa originis immunitatem prædocet, verum etiam et a corruptione in sepulcro. Quod si diluvii aquis olim arca supernatabat,

« morte delle anime separate, fatta dal cristiano filosofo a tutt'altro proposito nel suo *Mese di novembre dedicato a suffragio de' defunti* (Consid. xi), fa sentire più vivamente, come non conveniva che l'Immacolata Vergine trionfatrice del peccato andasse a lungo soggetta a quella separazione che nell'ordine presente è una continuazione, benchè non dolorosa, della pena del peccato, e lascia a desiderare felicità più perfetta e più compiuto trionfo » (In eod. loc. supra cit.).

(1) Gen. vi, 14. (2) Lib. de Arc., cap. vii.
(3) Tract. vi in Joannem.
(4) Orat. de laud. Deip.

nulla prorsus fuit aquarum vi obruta, sed tuta et lætans Armeniæ montes petiit: haud secus alma Dei Parens, licet aliquantis per in loculo requieverit, nihilominus juxta catholicam fidem in umbra mortis non sedit, sed montem Dei lætabunda concendit, inque monte sancto, ubi mors ultra non erit, suaviter requievit.

Ipsa B. Virgo est etiam aurora illuminationis. Aurora est lux infusa vapore terrestri: *Dicit angelus ad Jacob: Dimitte me, jam enim ascendit aurora* (1). Quæ verba sic Albertus magnus interpretatur: « Jam ascendit per nativitatem, in mundo apprendo, vel in assumptione ad cœlos pergendo, aurora, id est Maria (2). » Vox autem *assumptio*, uti sœpe commonimus, psychosomatico sensu ab omnibus usurpatur.

6. Vedit Mariam Abraham patriarcha, et *beatissimam prædicavit*. Et quando vidit? cum a Deo intempestæ noctis silentio foras eductus, cœlum suspicere, ac stellas numerare jussus est. *Suspice, ait Dominus, cœlum, et numera stellas, si potes* (3). Tunc Abraham inter nocturna sidera lucentis lunæ splendorem admiratus est. Et in stellis quidem suæ posteritatis claritatem, in luna vero Mariam, quæ ne in tumulo quidem vel occidente suæ vitæ splendorem æterni Solis amisit, tum agnoscisse tum adorasse putandus est. — Vedit eam Jacob, et *beatissimam prædicavit*, cum moriens suum ei verticem inflexit; benedicens namque singulos filios Josephi fastigium virgæ ejus adoravit. Id eum

(1) Gen. xxxii, 26.

(2) Biblia Mariana, lib. Genesis, n. 26.

prophetice fecisse S. Paulus aperte indicat, cum ait: *Fide Jacob moriens singulos filiorum Joseph benedixit, et adoravit fastigium virgæ ejus* (4), scilicet Josephi filii sui dominantis in Ægypto, fide credens, Christum Messiam ex virga jessea, puta B. Virgine nascitum. Quasi diceret: Virgam cerno, Mariam agnosco, fastigium meritorum et gloriæ quod eam super omnes sanctos efferet, adoro; nec enim vulgaris sanctitatis et gloriæ futuram credo hanc virgam, quæ magnum Prophetam, summum Sacerdotem, Regem regum, Messiam promissum proferet. At quale fastigium sanctitatis in Deipara, quale fastigium gloriæ? fastigium sanctitatis, ipsum Deum gignens, fastigium gloriæ, cum anima et corpore fruens.

LIBER EXODI

HÆC SUNT NOMINA FILIORUM ISRAEL

1. Beatissima Domina, Regina cœli, Mater Dei (5) dicitur fiscella absconditionis: unde cum jam tempore gratiæ, celare non posset, scilicet Deus Pater, quin Filium suum a sœculis absconditum mundo manifestaret, sumpsit fiscellam scirpeam, id est Mariam, et linivit eam bitumine, ac pice, postquam intus infantulum, id est Christum in incarnatione, et exposuit eum in carecto ripæ, ubi eminus accessus est. Expedit enim res aliqua quandoque ad ostendendum, quandoque ad vendendum, quandoque ad dandum. Sic Christus. Confer loc. nuperius cit.

(3) Gen. xv, 5.

(4) Ad Hebr. ii, 21.

(5) Exod. ii, 3 seqq.

Albertum magnum. Ea verumtamen ratione qua Deus bitumine ac pice fiscellam interius exteriusque linivit, ne forte dissolveretur ab aquis; eadem propemodum ratione per quoddam gluten charitatis intus et foris Deiparæ membra perunxit, ut nunquam edaci corruptionis dente corrosa manerent.

2. Quem olim viderat Moyses in monte Horeb rubum etiam plerumque a majoribus accepimus hujus futuræ rei prætulisse figuram (1). Etenim, cum rubus, humilis quippe frutex, in quo mentem suam Moysi servo suo dignatus est Omnipotens Elohim aperire, inter crepitantes ignis flammas combustus minime sit; Jesseam Virginem in sponsi horto custoditam, ex cuius ramis pulcherrimus campi flos egressus est, super quem spiritus Domini requievit, et ex eo in omnem carnem diffusus est, atra mortis tabe consumptam fuisse perperam admitti posse videtur. Id, Patrum auctoritate suffragante, liquidius innotescit: qua propter ad locupletiorem nostri thematis perspicuitatem non erit abs re in medium proferre clarum Eubœensem hæc verba scribentem: « Cantate Domino et benedicte nomini ejus, quia Virgo puella ad templum adducitur, ut qui templum sanctificat, in ipsa inhabitet, quum Virgo inhabitaverit; ejus viscera non comburet, sed quemadmodum Moysis rubum ab igne protexit, ita etiam ponens in hac tabernaculum Deus ab exitio mundam servabit (2). »

3. Eadem nostra veritas ex intima patet relatione Mariam inter et arcam

(1) Ex. iii, 1 seqq. (2) Orat. in Salut. Angelic.

(3) Exod. xxv, 10.

per Mosen, Deo præcipiente, confectam. Arca illa constructa erat ex lignis setim (3). Ligna setim in Arabiæ desertis enascuntur, et quidem pulcherrima sunt, fortissima, celsa, speciosa, imputribilia, teste divo Hieronymo (4). Ex hisce lignis constabat mystica foederis arca Maria. Ligna setim heroicas, singulares, eximias Deiparæ virtutes significant: quod si ligna setim ad corpus etiam Virginis referre velimus, illud in sua specie ac sexu maxime pulcrum, imputibile quoque fuit: nullam siquidem unquam corruptionem vidit, et post mortem tertia die animæ iterum unitum commigravit in cælum. Deinde corpus Virginis imputibile fuit, quia nullos unquam impuros vermes cogitationum fovit, qui ejus castitatem arrodere vel labefactare quoquomodo possent. Nostra castitas servatur in arcis, nempe corporibus, quæ ut putribilia ligna vermes perplures gignunt, hoc est appetitiones et cogitationes a quibus corroduntur, nisi celerrime perimantur. Sed Virginis castitas servatur in arca, in corpore scilicet imputibili, quod nullos unquam vermes fomitis, sive concupiscentiae sensit.

Hæc eadem veritas Patrum auctoritate fulcitur. Walafridus Fuldensis, ordinariae glossæ biblicæ auctor, nobiscum consentit: « Facta fuit vero, » ait, « arca de lignis setim, quæ sunt imputribilia ad significandum puritatem beatæ Virginis Mariæ, quæ fuit purissima mente et corpore, et etiam post mortem conservata a corruptionis putredine (5). » Hoc argumentum ad-

(4) In Isaiam, cap. xli; et in Joel, cap. vii.

(5) In cap. xxv.

eo Richardo Victorino arrisit, ut Virginem Mariam propter corpoream ejus Assumptionem velut arcam foederis Domini humeris illatam esse sacerdotalibus, et nimia gestientis animi voluptate in cælum translatam dixerit, mox habens: « Quæ Trinitati conjuncta desideratis Filii sui osculis modo fruatur. O jubilum quo jubilat Mater nato unita! O quam præclara rutilas duplicebus vestita, vere surrexisti, o dulcissima Mater Christi (1)! » In eamdem sententiam concedit divus Modestus; scribit enim: « Qui in Sinai dedit legem, et ex Sion legem tulit, ipse Deus noster inde misit, qui ad se ferret suam arcam, de qua progenitor ejus David cecinit: *Surge, Domine, in requiem tuam tu et arca sanctificationis tuæ* (2). »

Erat insuper in Maria, tamquam novi foederis arca, virga Aaron quæ fronduerat: virga frondens est Christus puer, florens est adolescens, fructificans est vir nos redimens. Iterum virga est Christus, quæ instar amygdali primo floruit; nam primus resurrexit: *Christus est primitæ resurgentium*. Igitur Christus a mortuis resurgens est virga per potentiam, flos per fragrantiam, fructus per saporis dulcedinem. Ita divus Bernardus (3). Vel fructus et frondes hujus virginæ sunt quatuor dotes corporis gloriose, scilicet agilitas, claritas, subtilitas et impassibilitas. Ita divus Augustinus (4). At si locus proportionatur locato, post virginem imputibilem imputibilis arca resurgere de-

(1) De Exposit. Ezech., part. 2 Reg., lib. 2.

(2) In Dormit. Deip.

(3) Homil. 2 super Missus est.

buit. Arca foederis inanimata virgam Aaron continens, incorruptibilitate gauderet, et arca vivens Christum florentissimam continens virgam putresceret, et in corruptionem descendere? Illa intus et extra laminis aureis ornata foret, et hæc intus tantum glorificaretur, et extra vermis roderetur? Hic parallelismus nostram veritatem quam mirabiliter evincit! Unde ratio poscit, ut hac in re diutius immoremur; sed, occasione nacta, in seqq. sac. libris.

4. B. Virgo est summe reconciliatrix et opitulatrix, quod munus assumpsit, maxime cum et anima et corpore cælum gloriosa concendit. Unde designat eam Moyses qui dixit ad populum qui adoraverat vitulum: *Peccasti peccatum maximum* (5). Peccatis, nostra dicit Virgo, facillime, stultissime, multipliciter. Sed *ascendam ad Dominum* cum animæ et corporis Assumptione misericorditer, fideliter, solemniter, *si quo modo quivero eum deprecari pro scelere vestro*. Sed nota, quod Moyses orabat ut peccator et servus. Unde dicebat: *Recordare Abraham, Isaac, Israel*. Maria tamen orat ut filia, jubet ut soror, imperat ut mater. Quam ob rem in vigilia Assumptionis ejus precatur Ecclesia in *secretæ*, dicens: « Munera nostra apud clementiam tuam Dei Genitricis commendet oratio, quam idcirco de præsenti sæculo transtulisti, ut pro peccatis nostris apud te fiducialiter intercedat. »

(4) Serm. 99 de Tempore.

(5) Exod. xxxii, 30.